

Neděle 4.9.2011 – Sbor Církve bratrské v Praze 3

2. Mojž 20,1-3: „Já jsem Hospodin, tvůj Bůh; já jsem tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví. Nebudeš mít jiného boha mimo mne.“

Na začátku nového školního roku otevíráme jeden ze základních biblických textů, kterým je Desatero. Vracíme se k textu Božích přikázání, který dobře známe, někteří dokonce z paměti. Je to sice starý izraelský text, součást Staré smlouvy. Jako křesťané se ovšem k němu hlásíme a slyšíme v něm Boží aktuální oslovení jako ti, kteří pro víru v Ježíše Krista patří Bohu. Text Desatera v našich českých i jiných překladech ovšem vyznívá tak, že přikázáním rozumíme a jako pravidlům pro život s Bohem a soužití s lidmi. Přikázání známe ve formě zákazů. Je to tradiční pohled na Desatero. Ne že by to bylo špatně. Ovšem původní hebrejský text je možné přeložit ještě jinak a tak objevit méně známý rozměr oddílu. Takový nový pohled na Desatero a jeho poselství bych vám chtěl dnes přiblížit na základě prvního přikázání. První věta našeho textu přeložena přesně zní „*Já – Hospodin Bůh tvůj, já tě vyvádím ze země dvojitě sevření, z domu otroků. Neexistuje pro tebe Bůh cizích před mou tváří*“.

1. Kdo je Bůh a kdo Bůh není?

Lidé si Boha představují různě. Mají pro něho různá pojmenování, Osud, Absolutno, Příroda, Vyšší moc. Přisuzují Bohu nejrůznější přívlastky a podle toho, jaká jména mu dávají, má jejich víra v takového Boha na jejich život větší nebo menší vliv. Nejlepší je to ovšem tehdy, když si Boha nepředstavujeme nějak my, nýbrž když se nám Bůh představí sám. Tak to prožili a pak také slyšeli izraelští v konkrétní situaci svých dějin. Bůh vstoupil do jejich příběhu a z bezvýchodné situace jim připravil východisko. Bylo to řešení, o kterém se Izraeli v egyptském otroctví ani nezdálo! Pod vedením Mojžíšovým utekli z Egypta, dostali se na svobodu a jejich cesta za svobodou dostala úžasný cíl. Cesta z otroctví se stala cestou do nové, zaslíbené země, cestou k nové skutečnosti a k nové budoucnosti. *Proč si to říkáme?*

Na začátku Desatera Bůh Hospodin tuto klíčovou událost izraelských dějin připomíná a představuje se jako ten Zachránce a Vysvoboditel. Jako ten, který vyvedl Izrael z Egypta, jako skutečný a jediný Bůh. Jako Jediný, kdo může být za Boha považován. Tím je jasně řečeno, že Bohem není cokoli a kdokoliv. Ta polemická forma vyznání z prvního přikázání souvisí asi s tím, že starověké národy (Egypt, Kenaán) měly svá vlastní božstva a měly jich hodně. Ta je měla chránit v nebezpečí a před nepřáteli, zajišťovat jim úrodu i plodnost. Jenže se ukázalo, že božstva v jiných národech vlastně „nefungují“ a nepomáhají. *Ani ta egyptská nedokázala zabránit odchodu Izraelských a ochránit egyptskou armádu před zkázou ve vlnách Rákosového moře. Být Bohem podle slov prvního přikázání znamenalo vysvobozovat, zachraňovat a vyvádět z nebezpečí, z otroctví a ze smrti.* Takovým jedinečným způsobem se projevil pouze Bůh Hospodin. Nic podobného žádný jiný bůh nedokázal. Proto je Bohem právě Hospodin a nikdo jiný než On.

2. Ke komu mluví Bůh v Desateru?

Pán Bůh mluví slovy Desatera k těm, které vyvedl z Egypta. Oni všichni dobře vědí, co se stalo. Sami na sobě Boží vysvobození prožili, Boží jednání poznamenalo natrvalo jejich životy a oni velmi dobře chápou, jak se jich Boží promluvení bytostně dotýká. Když se podíváme do textu dalších přikázání, najdeme tam charakteristiku těch, ke kterým Bůh mluví. Mluví se o nich jako o těch, kteří milují Boha, zachovávají jeho přikázání (Ex 20,6; Dt 5,10) a jsou nositeli

Jeho jména (Ex 20,7; Dt 5,11). Jsou to Boží vyznavači, duchovně zralí lidé, u nichž jsou slova v souladu s činy. To je jeden pohled.

Ovšem to, co je zde nové, je to další. V původním hebrejském textu nemají příkázání podobu rozkazů/imperativů, jak jsme na to více méně zvyklí, nýbrž slovesné tvary v oznamovacím způsobu. Místo „*nezabiješ, nesesmilníš, nepokradeš, nebudeš dychtit*“ zde můžeme slyšet „*nezabíjíš, nesmilníš, nekradeš, nedychtíš*“. Hospodin svým lidem, duchovně zralým věřícím nepotřebuje nic rozkazovat, nemusí je k jednání postrkovat a nutit...Bůh Hospodin jim pouze oznamuje, jak na tom po vysvobození z Egypta jsou. Ti, které Bůh vysvobodil z Egypta, prostě některé věci nedělají. Jenže oni nejsou sami ze sebe schopni vidět svůj nový stav. Oni se vidí a chápou pořád stejně. Proto potřebují slyšet slovo od svého Boha a být vtaženi do nové reality. Boží lidé se ze slov Desatera dovídají, co se s nimi děje, když Bůh jedná v jejich životě. Svět, tak, jak ho vidí a znají, se nezměnil. V okolních kmenech a národech se dále zabíjí, krade, smilní, dychtí...Ovšem Bůh Hospodin uvedl svou záchranou Izrael do nové reality a chce, aby to jeho lidé věděli a aby se tím nechali formovat.

3. Co nám říká 1. příkázání?

Desatero nás od své první věty vede k tomu, abychom se nezaměřovali tolik na své jednání, ale daleko více vzhlíželi k Bohu a připomínali si Jeho dílo. Pro izraelské to byl exodus, slavné vysvobození z Egypta. Pro nás křesťany je to dílo vykoupení a spásy v Ježíši Kristu. Možná, že právě tento jiný pohled nás může vyvést z naší křeči a pomoci nám k pravé vnitřní svobodě. My to sice víme, že si sami nepomůžeme, že bez Krista a Jeho zástupné smrti zůstáváme otroky hříchu a starého života. Ale stejně s tím neumíme žít. V praxi se snažíme vlastními silami měnit svůj život a zapomínáme, že Bůh v Kristu všechno připravil a my už k tomu nemůžeme a ani nemusíme nic přidávat! To, jak žijeme a že žijeme jinak, nově, z Boha, z Krista, to už je důsledek toho, co Bůh pro nás vykonal.

První příkázání přichází s poselstvím, které osvobozuje. Nezakazuje uctívání cizích bohů, jak to známe z tradičního překladu, nýbrž nám říká něco ještě daleko důležitějšího. JINÍ BOHOVÉ NEEXISTUJÍ! Můžeme být klidní: kromě živého Boha Hospodina neexistuje nic, co by se Mu vyrovnalo! V reálném světě, ve skutečnosti to sice vypadá jinak. Zdá se, že většina lidí na prvním místě svého života něco má. Má něco, co je pro ně nejdůležitější, co je jim „svaté“, nedotknutelné, pro co dýchají a žijí. My lidé to prostě k plnosti života potřebujeme: vzhlížet k něčemu, co nás přesahuje! A když nevěříme v Boha, dosazujeme si na to pomyslné první, nejvyšší místo hodnoty, které skutečného Boha mají nějak nahradit. Jenže Boha ničím nahradit nemůžeme! Uctívání jiných hodnot a služba vlastním ideálům nepřináší to, co čekáme. Nevede ke svobodě a nepřináší plnost, ale vede naopak do otroctví. To všechno, co lidé za bohy považují, ve skutečnosti žádní bohové nejsou!

Z prvního příkázání bychom si měli dobře zapamatovat, kdo je a jak jedná skutečný Bůh. Skutečný Bůh člověka vysvobozuje, dává lidskému životu plnost, hloubku, budoucnost a perspektivu. Bůh Hospodin, který se dal poznat ve starověku Izraeli jako vysvoboditel, je tentýž Bůh, který přišel za námi v Ježíši Kristu. Tento živý, všemohoucí a milující Bůh nás ve svém Synu Ježíši vysvobodil z moci zlého a stačí na všechny potřeby našeho života. Zve nás k víře a chce, abychom v nové svobodě směřovali k opravdovému/plnému lidství. Jsme povoláni k tomu, abychom žili v lásce, v pravdě a odpovědnosti. Vstupujme s odvahou a radostí do prostoru nové svobody, kterou nám Kristus otevřel. (3.9.2011 – B. Kaleta)